

**Als waterschap werken
aan biodiversiteit**

**In 4 stappen van idee
naar resultaat**

Als beheerder van een groot netwerk aan dijken, uiterwaarden en waterwegen kunt u als waterschap veel betekenen voor het herstel en de versterking van biodiversiteit in Nederland. Maar hoe doet u dat? Wat zijn de meest effectieve en kostenefficiënte maatregelen en hoe brengt u die in de praktijk? We leggen uit hoe u in vier stappen van idee tot resultaat komt.

Stap 1. Formuleer een haalbare bestuurlijke ambitie

Om een vitale leefomgeving met sterke ecosystemen mogelijk te maken is een heldere én haalbare biodiversiteitsambitie noodzakelijk. Een bestuurlijke ambitie die enerzijds een inspirerend toekomstbeeld schetst en anderzijds een realistisch punt op de horizon zet.

Kansen

Zo'n ambitie is toegespitst op de kansen en mogelijkheden van uw specifieke areaal. Is de meeste winst te boeken met dijken vol bloemrijke vegetatie? Is verbetering van de waterkwaliteit noodzakelijk? Welke gebieden kunnen door herinrichting aantrekkelijker worden voor planten en dieren?

Processen

Naast projecten en maatregelen in het areaal is een blik op de interne processen belangrijk. Welke procesmatige veranderingen kunnen bijdragen aan sterkere biodiversiteit? Zijn andere contractvormen noodzakelijk? Andere aanbestedingscriteria? Of een andere opzet van de beheertaken? Door kritisch te kijken naar organisatieprocessen kunt u effectief herinrichten waar nodig.

Samenwerking

Omdat biodiversiteit zich niet beperkt tot de beheergrenzen van het waterschap vraagt het om goede samenwerking. Door lokale kennis te gebruiken ontdekt u effectievere regionale kansen. Voor Waterschap Scheldestromen werkten we bijvoorbeeld samen met de provincie Zeeland, Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Natuurbeschermingsvereniging de Steltkluut, IVN, Het Zeeuwse Landschap en de Zeeuwse Milieufederatie en ZLTO. Dat leidde tot de verbinding die nodig is om biodiversiteit op grote schaal te versterken.

Of het nu gaat om maatregelen of procesmatige verandering, een brede oriëntatie van kansen is het begin van een realistische uitvoering. Weten wat effect heeft geeft kaders om initiatieven af te wegen en goed- of af te keuren.

Stap 2. Begin met de 'quick wins'

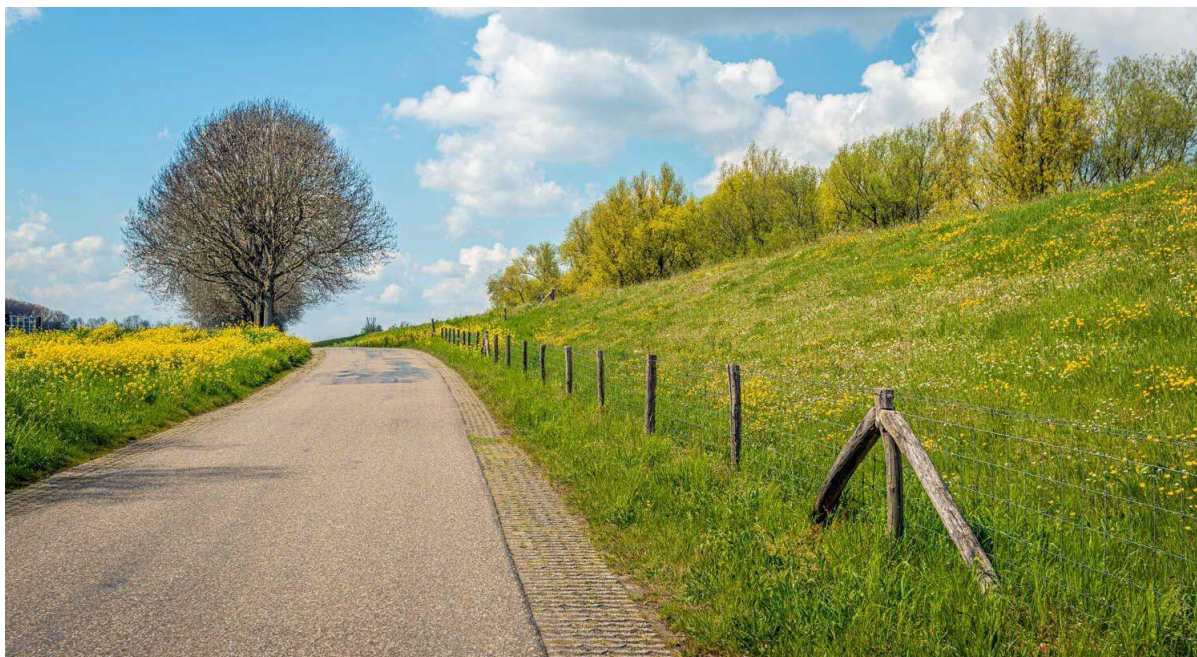
Vanuit duidelijke kansen en een heldere ambitie zijn prioritering en planning de volgende stap. Hoogste prioriteit hebben daarbij de 'quick wins': maatregelen die met de geringe inspanningen of kosten al behoorlijk resultaat behalen.

Die quick wins worden door verschillende onderzoeken bepaald. Zo onderzocht TAUW voor Waterschap Hollandse Delta welke dijken het meest kansrijk zijn voor een bloemrijke vegetatie. Dit bepaalden we door onder andere de expositie van de dijk (noord, oost, zuid, west, steil of vlak), beschaduwing door bomen, de nabijheid tot (beschermde) natuurgebieden te inventariseren en we analyseerden de bodem op beschikbaar fosfaat, de zuurgraad en het lutumgehalte.

Hierdoor weet Waterschap Hollandse Delta exact welke dijken geschikt zijn voor versterking van biodiversiteit én hoe ze dit kostenefficiënt kunnen faciliteren.

Of het nu bloemrijke dijken zijn, aangepast bermbeheer of herinrichting van eigen terreinen of waterwegen; met goed onderzoek bepaalt u welke maatregelen maximaal effect hebben met minimale inspanningen en welke maatregelen geschikt zijn voor de lange termijn. Dit vormt het fundament onder een effectieve planning.

Stap 3. Van plannen naar concrete maatregelen

De volgende stap is het vertalen van plannen naar concrete maatregelen. Hierbij stelt u op basis van de kansen en de onderzoeken een maatregelenpakket samen dat uw ambities realiseert.

Daarbij kan het gaan om een nieuwe beheerstrategie voor groen in de openbare ruimte, zoals bermen, dijken of snippergroen. Door minder of anders maaien krijgen bloemen en kruiden ruimte om te groeien en insecten, vogels en kleine zoogdieren aan te trekken.

Het kan gaan om het stimuleren van kringlooplandbouw of het verbeteren van de waterkwaliteit rond kwetsbare (Natura 2000-) natuurgebieden. Het kan gaan om de plaatsing van gevelbegroeiing of groene daken op kantoorgebouwen of de aanleg van specifieke bomensoorten in eigen beheergebieden. De mogelijkheden verschillen per areaal.

Om grip te houden op al deze keuzes denken wij graag mee over een goede selectie. Zo ontwikkelden we voor Hoogheemraadschap Delfland een Biodiversiteit Menukaart. Hierin stonden 12 kansrijke maatregelen die bevorderlijk waren voor de biodiversiteit én klimaatadaptatie en die passen op de terreinen van het Hoogheemraadschap. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om wadi's, waterpasserende verharding of het planten van bomen. Met de intuïtieve menukaart kan het Hoogheemraadschap Delfland concreet aan de slag én stakeholders informeren en inspireren.

Stap 4. Monitoring

Hoe voorbereid en doordacht de maatregelen ook zijn, uiteindelijk draait het om de effecten in de praktijk. Daarom is stap 4 essentieel: monitoring.

Ontwikkel een monitoringsplan dat aansluit bij uw ambities en controleer in hoeverre de doelen worden behaald. Is de waterkwaliteit verbeterd? Is er sprake van een toename van iconsoorten (unieke plant- en diersoorten in uw regio)? Blijkt het aangepaste maaibeleid op dijken kostenefficiënt én effectief? Met behulp van bewezen methodieken en slimme tools kunnen professionals én burgers de resultaten verzamelen en eenvoudig inzichtelijk maken.

Met de monitoringsdata kunt u gericht bijsturen waar nodig, nieuwe doelen stellen en stap voor stap meer bereiken. Zo houdt u volledig grip op de realisatie van uw biodiversiteitsambities.

Wat kunnen wij voor uw waterschap betekenen op het gebied van biodiversiteit?

TAUW ondersteunt waterschappen al jarenlang bij het stapsgewijs versterken van biodiversiteit en verbeteren van de waterveiligheid. We beschikken over diepgaande kennis vanuit alle relevante disciplines, waardoor we u in het gehele proces alle zorg uit handen nemen. Van de eerste oriëntatie tot de laatste monitoring. En van de eerste werksessies met stakeholders tot het informeren en inspireren van bewoners. Benieuwd wat wij voor uw organisatie kunnen betekenen? Neem contact met ons op.

Meer informatie?

Martin van Oosterhout
martin.vanoosterhout@tauw.com
06- 22916439

